
REDACTIONEEL

Het is langzamerhand alom bekend dat stemmen horen met de kenmerken van auditieve hallucinaties bij mensen voor kan komen zonder dat er sprake is van een psychische stoornis. Voor ons hulpverleners klinkt dat raar omdat we vaak alleen maar mensen die stemmen horen ontmoeten die er last van hebben.

Het horen van stemmen komt daarnaast bij diverse psychische stoornissen voor. Bij behandeling richten we ons dan op het symptoom zelf en de consequenties daarvan voor het dagelijks functioneren. In de loop der jaren zijn er verschillende behandelmethodieken ontwikkeld. De behandeling is er op gericht om meer controle te krijgen over het leven en hierdoor dus vermindering van de angst voor de stemmen en dingen in het leven. Ook is het doel dat de cliënt weer eigenaar wordt van de stemmen in plaats van slachtoffer van de stemmen. Daarnaast is het doel dat de cliënt een eigen identiteit ontwikkelt waardoor hij zijn sociale en onderliggende emotionele problemen kan oplossen.

De schrijver van het eerste artikel dat over stemmen horen gaat, heeft zich altijd hard gemaakt voor het feit dat men zich in de sociaal psychiatrische verpleegkunde niet moet laten vangen door klinisch psychiatrische constructen of individualiserende psychologische structuren. Hij is ook degene die ons vak van sociaal psychiatrisch verpleegkundige boeiend maar ook lastig heeft genoemd. Als we het nummer wat voor u ligt lezen met een keur aan artikelen en ervaringen van collega's willen we een dikke streep onder het woord boeiend zetten. Ik hoop dat u het na lezing van deze nieuwe SP met ons eens bent.

In het prachtige artikel *Belangrijke stappen op weg naar herstel in het leven met stemmen* van **Marius Romme**, **Sandra Escher** en **Corine Webster** presenteren de auteurs een verfrissende kijk op de betekenis van stemmen voor stemmenhoorders. Zij hebben ervaringsverhalen geanalyseerd die volgens de auteurs het bewijs vormen van de noodzaak van een andere benadering rond stemmen horen. De psychiatrie richt zich voor een groot deel op het genezen van de stemmen middels voorschrijven van medicatie, maar in de afgelopen jaren werd, onder andere door de auteurs, een therapeutische benadering ontwikkeld waarin de stemmen zelf centraal staan en volgens de auteurs vaak boodschappers blijken te zijn. Aanluitend op dit onderwerp een bijdrage in onze rubriek "Over de grenzen", een ervaringsverhaal van de Engelse stemmenhoorster **Eleanor Longden**, in *Mijn stem geeft uitdrukking aan mijn emoties*. Zij werd geïnterviewd door **Jacqui Dillon**, zelf stemmenhoorster en voorzitter van het bestuur van het Engelse Hearing Voices Network.

In SP nummer 87 bespraken wij Harold Wenning's deelname aan de Seasonschool. Hij hield een presentatie over de combinatie van pijn en depressie. In dit nummer het artikel dat **Harold Wenning** hierover schreef: *Pijn en Depressie. Een verbazende combinatie?* Wenning is ontegenzeggelijk een expert op het gebied van pijn en depressie. In zijn artikel concludeert hij dat pijn en depressie onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

Clënten hebben vanzelfsprekend recht op goede hulpverlening. Soms ontstaat er een spanningsveld tussen wat de cliënt wil en wat de hulpverlener denkt wat nodig is. Dit roept de vraag op hoe een hulpverlener hiermee om kan gaan. In *Geen bemoeizucht maar betrokkenheid: het kloppende hart van rehabilitatie* gaan **Dirk den Hollander**, **Hes van der Voort**, **Dorien Reinders** en **Bart Giebels** in op situaties waarin cliënten zorg aangeboden krijgen waar niet om gevraagd is. De kern van goede hulpverlening is medemenselijke betrokkenheid, aldus de auteurs. Wij kunnen dit alleen maar onderstrepen. Maar niet alleen de cliënten hebben

recht op goede hulpverlening of begeleiding, dit geldt evenzeer voor de familie van de cliënten. In *Familiebegeleiding in de langdurende zorg*, enkele handvatten zet Henk-Willem Klaassen uiteen dat van familieleden van mensen met schizofrenie en aanverwante stoornissen begeleiding hun recht is. Henk Willem Klaassen presenteert de familiekaart, die een eerste aanzet is om familiebegeleiding systematisch vorm te geven.

In Mediaan komt een heel ander onderwerp aan bod.

Waarom verzamelen mensen? De drang tot verzamelen vinden we bij mens en dier en gaat terug op het oerinstinct om te overleven. Bijna iedereen bewaart en verzamelt wel iets; iedereen ordent en rangschikt zaken om zich heen. In *Het syndroom van Diogenes; wel of niet behandelen?* beschrijft **Mira Rook**, GGZ-verpleegkundig specialist in opleiding, een opmerkelijk ziektebeeld waarbij dit verzamelen volledig uit de hand loopt. Het syndroom van Diogenes is een vrij onbekend beeld, waarover tot nu toe weinig is geschreven. Het syndroom kenmerkt zich door sociale terugtrekking, achterdocht, verwaarlozing en verzamelen van waardeloos materiaal. Het beschrijvende stuk van Mira Rook vraagt om nadere explorering van ethische overwegingen rond het ingrijpen in iemands leven en persoonlijke bezittingen op basis van 'overlast', die het gevolg is van de verwaarlozing en de verzamelwoede. Ook vraagt dit beeld om verder onderzoek naar werkzame interventies. Het is de vraag in hoeverre ingrijpend handelen aansluit bij de landelijke consensus over bemoeizorg, dat aangeeft dat men daar voorzichtig mee moet zijn. Naast de interventies die de auteur noemt lijkt een opbouw van actief benaderen en verleiden, dat in de bemoeizorg zeer wordt aangeraden, passend.

Marjan Mensinga beschrijft in *Illegale behandeling of een illegaal in behandeling* de schrijnende omstandigheden waarmee illegale patiënten en hun hulpverleners geconfronteerd worden. Zij laat zien waarom zij behandeling aanbiedt en op welke basis zij dit doet.

Een bijzonder bijdrage in "Over de grenzen" vanuit Sint Maarten, Nederlandse Antillen, door **Sandra Cox**. In *SPV werk op St. Maarten. De politiecel als kliniek* schrijft zij in het kort iets over haar ervaring als SPV op dit 34 vierkante kilometer grote stukje Nederland.

Ivonne van der Padt en **Gerard Lohuis** hebben respectievelijk 'De depressie-epidemie. Over de plicht het lot in eigen hand te nemen' van T. Dehue en 'Outreaching Werken. Handboek voor werkers in de eerste lijn' van Lia van Doorn, Yvonne van Etten en Mirjam Gademan gerecenseerd.

Gerard Lohuis leverde tevens de bijdragen *Autonoom in de marge* en *Jammer voor zijn diagnose*. In *Dichterbij* tot slot een column van **Paul Hemels**.

Veel leesplezier.

Onno Kastelein
Ewout van Egmond
Peter Braem

Rectificatie

Helaas is er in het vorige nummer een fout geslopen. Abusievelijk is als medeauteur van Ben Venneman, in het artikel *Schoenmaker blijf bij je leest*, Frans Verberk genoemd. **Ben Venneman** is echter de enige auteur. Onze excuses hiervoor.